

[Aage Frandsen]

er så begejstret for det, som jeg nu kalder fællesskabets selvstyre – det lyder nemlig smukke end det udtryk, jeg tror ministeren ville have brugt – i forhold til den enkeltes valgfrihed. Det er et interessant spændingsfelt, og det er det, vi diskuterer konkret ud fra det foreliggende lovforslag.

Dette, at vi var i stand til sammen at lave gymnasie- og hf-loven i foråret 1990, var også udtryk for, at vi tog disse to hensyn, og jeg synes, det var godt. Vi tog også hensyn til valgfriheden.

Hvad angår spørgsmålet om, hvilken model man skal lave, vil jeg gerne sige til ministeren, at han har ret i, at dette her er enkelt. Men noget, der er enkelt, kan jo have en meget stor virkning – en virkning, der også omfatter andet end det, man siger man vil løse problemet for, og det er det, der er problemet her. Det, der er vanskeligheden her, er, at man for at løse problemet for nogle enkelte tilfælde laver en ændring – man fjerner nogle ord – og det giver nogle konsekvenser.

Det, der var min model, var ikke, at ministeren generelt skulle have en bemyndigelse. Nej, man skulle stille nogle kriterier op, og inden for de kriterier var der så mulighed for, at ministeren kunne gribe ind i de tre-fire tilfælde, der kommer hvert fjerde-femte år. Det er det, det drejer sig om, og ikke andet. Men det kan man kigge på, og er der mulighed for at finde en anden model, er vi villige til at se på det.

Så til allersidst ministerens bemærkninger om, at det frie skolevalg, som blev indført inden for kommunens grænser, ikke giver problemer.

Det er nok ikke helt rigtigt. Derfor kan det godt være, at det er rigtigt at lave det, men det har givet problemer, som vi hørte af det male riske eksempel med hvide og sorte. Det er altså konsekvenser, man må tage med, hvis man vil have det frie skolevalg.

Men man kan ikke komme uden om, at i de store kommuner har det skabt problemer med, at man simpelt hen søger frit nogle steder, og så er der skoler, hvor der er nogle, som er mange hundrede generationers danskes børn, og der er andre skoler, hvor der er første generations og anden generations danskes børn. Det var rent faktisk en konsekvens af det, en ikke særlig behagelig konsekvens. Det synes jeg bare man ved en anden lejlighed skal kigge på at løse.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Jeg må minde hr. Aage Frandsen om, at de skoler, vi her taler om, og som har problemer med mange tosprogede elever, især ligger i Københavns Kommune og Århus Kommune. Mig bekendt har Københavns Kommune i årevis haft frit skolevalg, og så vidt jeg ved, har Århus Kommune det også. Det var disse store kommuner, som havde den største risiko for masseflytninger, det var dem, der først indførte det frie skolevalg, og som siden med rette har rost sig af, at man opfylder næsten alle ønsker.

Allerede før vi vedtog den seneste lovændring, var der frit skolevalg i de dele af landet, hvor risikoen for det, fru Helle Degn kaldte raceadskillelse eller hvide og sorte skoler, var størst. Dertil kom så, at vi for et par år siden ændrede loven, så at der blev frit skolevalg som her foreslået inden for kommunegrænsen. Det, der her foreslås, er alene, at nu skal det samme gælde på tværs af kommunegrænsen. Det er ikke særlig meget, men det er på den anden side umuligt at forklare, hvorfor den frihed, der gælder inden for kommunegrænsen, dog ikke også skal gælde på tværs af kommunegrænsen.

Hvem kan dog gøre nogen begribeligt, at noget så ligegyldigt som en kommunegrænse skal være afgørende for, om man har frit skolevalg? Hvorfor skal det ramme folk, at de tilfældigvis bor ved siden af en kommunegrænse? Er der nogen retfærdighed i det? Det, at der er sådan en knast i en eksisterende lov, er det virkelig noget argument for, at man ikke vil fjerne den, men hellere vil have en bemyndigelse, så man kan lade knasten sidde? Lad os da i stedet hugge knasten af.

Når fru Helle Degn tilslutter sig hr. Ole Vig Jensens betragtninger om det kulturelle sammenhold omkring den enkelte skole, vil jeg gerne sige, at dette meget lovpriste sammenhold skulle vi i så fald have ødelagt allerede for to år siden, dengang vi vedtog frit skolevalg inden for kommunegrænserne. Men det ødelagde jo ingenting. Selvfølgelig ødelagde det ingenting. Så den er ikke så meningsfyldt den argumentation, den er faktisk meningsløs. Det her drejer sig om, at der skal gælde det samme på tværs af kommunegrænser, som der gælder inden for kommunegrænser. Jeg ville ønske, at ordførerne ville tage stilling til det og ville be-